

Nr 157.

Av herr **Lundqvist**, *angående återbetalning i vissa fall av erlagda tjänstepensionsavgifter.*

I en av herr Ernst Eriksson i Stockholm vid 1942 års riksdag väckt motion, II: 110, hemställdes, att riksdagen måtte besluta, att ordinarie tjänstemän i statens tjänst, vilka avgått från tjänsten utan rätt att komma i åtnjutande av pension, må tillerkännas samma förmåner, som jämlikt stadgandena i dels § 12 i lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk den 4 juni 1920, dels ock § 22 av civila tjänstepensionsreglementet den 30 juni 1934 tillkommit tjänstemän, som senare under likartade förhållanden avgått ur statens tjänst.

Beträffande motiveringen för denna hemställan får jag hänvisa till nämnda motion.

Bankoutskottet hade en välvillig inställning till motionens hemställan i sitt yttrande nr 40 till 1942 års riksdag. Utskottet ifrågasatte dock, att frågan borde lösas på så sätt, att erlagda avgifter — utan ränta därå — skulle återbetalas till befattningshavare, som vid bestämmelsernas ikraftträdande alltjämt vore i livet, ävensom att återbetalningen borde göras beroende av särskild ansökan från vederbörande befattningshavare eller dennes rättsinnehavare. Då emellertid material för bedömande av förslagets räckvidd saknades, föreslog utskottet skrivelse till Kungl. Maj:t i frågan.

I enlighet med utskottets hemställan beslöt riksdagen ock i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t ville i anslutning till vad utskottet anfört låta verkställa utredning av frågan, huruvida och i vad mån återbetalning av erlagda tjänstepensionsavgifter må kunna medgivas i sådana fall, då befattningshavare vid avgång ur statens tjänst icke erhållit vederlag för avgifterna vare sig genom inbetalning till pensionsstyrelsen för beredande av pension därifrån eller i form av uppskjuten livränta, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

I sitt svar på en av undertecknad vid 1948 års riksdag framställd interpellation i frågan framhöll finansministern, att den anordning med återbetalning av erlagda pensionsavgifter, som bankoutskottet ansett böra undersökas, skulle vara förenad med administrativa svårigheter och olägenheter som vore högst avsevärda. Kungl. Maj:t hade därför icke funnit skäl framlägga förslag i ämnet.

Genom 1947 års riksdagsbeslut att i enlighet med förslag i propositionen nr 283 s. k. äldre, nyare och nyaste pensioner i princip skulle regleras enligt grunderna i de från och med den 1 juli 1947 gällande pensionsreglementena

har föreliggande fråga kommit i annat läge än vid dess behandling år 1942. Sagda år stod man ännu på den ståndpunkten, att nya pensionsreglementen icke skulle tillämpas retroaktivt på sådana f. d. befattningshavare, som avgått före det nya reglementets ikraftträdande. Genom nyss nämnda riksdagsbeslut blev denna princip bruten. I konsekvens härmed borde i princip de tjänstemän, som avgått ur statens tjänst utan rätt att komma i åtnjutande av tjänstepension för den av honom vid avgångstillfället innehavda befattningen, tillerkännas samma förmåner i fråga om tjänstelivränta, som omförmälas i 4 avd. i 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente.

Då emellertid de i för tid avgångna tjänstemännen tillhörande kommunikationsverken, som avgått efter den 30 juni 1920, och de övriga civila och militära befattningshavare som avgått efter den 30 juni 1935, kunna sägas ha fått ifrågavarande angelägenhet ordnad, återstå endast sådana f. d. befattningshavare, som avgått före nyssnämnda tider. Dessa ha nämligen icke fått någon som helst kompensation för erlagda pensionsavgifter. Med hänvisning till vad bankoutskottet vid 1942 års riksdag anfört synes det sakligt sett vara förenligt med rättvisa och billighet, att dessa f. d. befattningshavare, som avgått utan rätt till någon pensionsförmån, på ett eller annat sätt erhålla gottgörelse för vad de utgivit i pensionsavgifter för sin egen pensionering. Enklast torde härvid vara, att, såsom bankoutskottet ifrågasatt, återbetalning av erlagda tjänstepensionsavgifter medges. Som villkor härför bör dock i enlighet med bestämmelsen i 24 § i 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente gälla, att tjänstemannen under sammanlagt minst tre år före avgången innehaft anställning, som vid nämnda tillfälle varit förenad med tjänstepensionsrätt.

Med hänsyn till vad finansministern i ovannämnda interpellationssvar anfört är det tydligt, att en utredning med uppgift att fastställa såväl antalet sådana avgångna befattningshavare, varom här är fråga, som med vilket belopp var och en av dessa erlagt pensionsavgift skulle medföra avsevärda svårigheter. För den som följt hithörande förhållanden är det dock uppenbart, att det numera icke kan röra sig om något stort antal befattningshavare. Som förut är nämnt, bör återbetalningen göras beroende av särskild ansökan, vilket torde vara ägnat att underlätta ämbetsverkens behandling av hithörande frågor.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte medgiva, att återbetalning av erlagda tjänstepensionsavgifter må äga rum i sådana fall, då befattningshavare vid avgång ur statens tjänst icke erhållit vederlag för avgifterna, vare sig genom inbetalning till pensionsstyrelsen för beredande av pension därifrån eller i form av uppskjuten livränta, dock under förutsättning att befattningshavaren under sammanlagt minst tre år före avgången haft anställning, som vid nämnda tillfälle varit förenad med tjänstepensionsrätt.

Stockholm den 22 januari 1949.

R. Lundqvist.